

ДЕРЖАВНА ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ

Смерницький Дем'ян Вікторович

*доктор юридичних наук, професор,
завідувач відділу науково-методичної роботи лабораторії
науково-організаційного забезпечення судово-експертної діяльності,
Державний науково-дослідний експертно-криміналістичний центр
Міністерства внутрішніх справ України
м. Київ, Україна*

Тригубенко Марина Володимирівна

*кандидат юридичних наук, старший дослідник,
старший науковий співробітник відділу спеціальної підготовки
та підвищення кваліфікації судових експертів лабораторії
науково-організаційного забезпечення
судово-експертної діяльності,
Державний науково-дослідний експертно-криміналістичний центр
Міністерства внутрішніх справ України
м. Київ, Україна*

В сучасних умовах повномаштабної агресії росії проти України важливою складовою воєнного та повоєнного періоду є державна гендерна політика розвитку сектору безпеки та оборони, яка забезпечує рівні права жінок та чоловіків у оборонній сфері, включаючи розвиток оборонно-промислового комплексу та підготовки відповідних технічних фахівців для нього.

Науковці Ю.В. Ковбасюк, К.О. Ващенко та Ю.П. Сурмін зазначають, що під державною політикою слід розуміти сукупність ціннісних цілей, державно-управлінських заходів, рішень і дій, порядок реалізації державно-політичних рішень (поставлених державною владою цілей) і системи державного управління розвитком країни, а також державна політика – це практична діяльність політичних суб'єктів і органів державної влади з реалізації виробленого політичного курсу та досягнення конкретних політичних цілей [1, с. 8]. Тобто, автори констатують, що державна політика в нашій державі – це діяльність Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади та інших органів державної влади. Отже, державна політика у сфері забезпечення

гендерної рівності твориться зазначеними суб'єктами у межах своєї законодавчо визначеної компетенції.

І. Петренко зазначає, що у найзагальнішому вигляді державну політику визначають основні принципи, норми та діяльність зі здійснення державної влади. Також автор зазначає, що державна політика не завжди поширюється на все суспільство, вона часто регулює лише певні сфери, тобто передбачає вплив на визначену суспільну групу. З цього можна зробити висновок, що сфера забезпечення гендерної рівності є окремим об'єктом державної політики. Автор наводить ряд думок науковців щодо визначення державної політики [2, с. 23].

Так, Л. Пал визначає державну політику як «напрями дії або утримання від неї, обрані державними органами для розв'язання певної чи сукупності взаємно пов'язаних проблем» [3, с. 22].

Е. Янг і Л. Куїні наводять низку визначень сутності державної політики, які, на нашу думку, всебічно характеризують її, а саме: це дії, що їх реалізує владний орган; це реакція держави на реальні життєві потреби чи проблеми; зорієнтована на досягнення мети; це курс дій; це рішення щось робити або рішення нічого не робити; здійснюється одним або групою акторів; передбачає обґрунтування дій; це рішення, що вже ухвалене [4, с. 5-6].

До етапів вироблення державної політики належать: визначення та аналіз суспільних проблем, формування цілей і пріоритетів державної політики; розробка державної політики; легітимізація та фінансування державної політики; здійснення та моніторинг державної політики; оцінка державної політики, спрямована на перевірку її ефективності та якості.

Підсумовуючи дослідження щодо сутності державної політики, І. Петренко робить висновок, що найважливішу роль у здійсненні зазначеної політики відіграють законодавчі й виконавчі органи влади, а також громадські об'єднання та організації, які спільними зусиллями можуть істотно впливати на розробку та реалізацію державної політики в певній сфері, відстоюючи свої інтереси [3, с. 25].

Беручи до уваги наведені вище думки науковців, зазначимо, що державна політика включає як елемент систему державного управління (регулювання).

Отже, державну політику у сфері забезпечення гендерної рівності можна визначити як сукупність цілей, державно-регулюючих заходів, рішень і дій або утримання від них, порядок реалізації державно-політичних рішень (поставлених державною владою цілей) і системи державного регулювання удосконалення зазначеної сфери, яка створює

відповідний безпосередній чи опосередкований державний вплив на діяльність у сфері гендерної рівності.

Резолюція Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» [5] є однією з найбільш важливих резолюцій у сфері політики безпеки. На її виконання був затверджений Кабінетом Міністрів України Національний план дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року [6], який розроблено відповідно до Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» [7], інших нормативно-правових актів.

Розглядаючи питання державної гендерної політики у розвитку та належному функціонування оборонного та оборонно-промислового комплексу держави необхідно передбачити такі цілі:

- забезпечення належних умов для професійного розвитку жінок, доступу до вищої технічної освіти та професійної технічної освіти (робітничі спеціальності);

- забезпечити рівні права жінок та чоловіків на участь у науково-технічній діяльності: участь у наукових дослідженнях та науково-технічних розробках; підготовці за технічними спеціальностями наукових дисертацій на здобуття наукового ступеня доктор філософії чи доктор наук;

- залучення жінок до виробничих процесів з проєктування, розробки, виготовлення оборонних засобів, військової зброї, засобів спеціальної техніки, інших технічних засобів;

- забезпечення рівних прав жінок та чоловіків на право займатися викладацькою діяльністю у технічній сфері;

- залучення жінок до створення та функціонування науково-технічних парків, які переважно функціонують на базі закладів вищої освіти, та роботи у них;

- залучення жінок до служби у Збройних Силах України, інших силових та правоохоронних органах як технічних фахівців;

- залучення жінок до роботи в державних органах та органах місцевого самоврядування, які приймають участь у формуванні державної політики у науково-технічній сфері.

Запропоновані заходи забезпечать розвиток оборонно-промислового комплексу держави та в цілому науково-технічній сфері, а також реалізацію державної гендерної політики на сучасному етапі розвитку сектору безпеки і оборони.

Література

1. Державна політика : підручник / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова),

К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. – К. : НАДУ, 2014. – 448 с.

2. Петренко І. Сутність державної політики та державних цільових програм. Віче 10/2011. С. 23-25.

3. Пал Л. А. Аналіз державної політики / Л. А. Пал; пер. з англ. І. Дзюби. – К.: Основи, 1999. – 422 с.

4. Янг Е. Як написати дієвий аналітичний документ у галузі державної політики: Практичний посібник для радників з державної політики у Центральній і Східній Європі / Е. Янг, Л. Куїнн; пер. з англ. С. Соколик; наук. ред. пер. О. Кілієвич. – К.: К.І.С., 2003. – 120 с.

5. Жінки, мир, безпека : Резолюція Ради Безпеки ООН від 31 листопада 2000 року № 1325.

6. Про затвердження Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2020 року № 1544-р.

7. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 8 вересня 2005 року № 2866-IV. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, № 52, ст. 561.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-497-2-11>

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Тимошук Віктор Павлович

кандидат юридичних наук,

старший науковий співробітник,

Інститут держави і права імені В.М. Корецького

Національної академії наук України

м. Київ, Україна

Попри усі виклики пов'язані з повномасштабною війною стратегічним напрямком для України є європейська інтеграція. Вступ нашої країни до Європейського Союзу є метою і засобом, що сприяє модернізації усіх сфер організації та функціонування держави. Публічна адміністрація України на рівні правил її взаємодії з приватними особами (громадянами та суб'єктами господарювання) також потребує змін. Поточним дороговказом для цих змін є щорічне оцінювання України, яке проводиться Європейською Комісією (далі –